

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džětał
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes ma
Njeh či khma
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeš će! F.

Sserbske njeđželske lopjeno.

Wudawa so kóždy hobotu w Smolerjez knihicziščezerni w Budyschinje a je tam ja schwórtlětnu pschjedplatu 60 pj. dostac

Njeđžela Cantate.

98. psalm.

Spěwajće temu Anjesej nowy khěrluscy!
Dženbnischa njeđžela ma sako tajke wjekele mjeno:
Kantate! to rěka: spěwajće! Tuto mjeno je kacžanski sapocžatk
98. psalma. W tutych njeđželach po jutrach steji kšehesčijan-
grkej we hwojim najwjekeleschim cžaku, runje kaž nětko tež
swonkowne widomne stworjenje w rjanym nalětnym cžaku
hwoj najwjekeleschi cžak hwojeczi. Wschudžom tolo wokolo naž
Bože džiwny wobdawaju. Kóžde mlode selene lopjeno na
kufach a sahrodach, kóžda lubosna kwětk! kóždy fisolazy ptacžik
dže naž napominacž: Kantate! spěwajće temu Anjesej, psche-
tož wón cžini džiwny! A Anjesowa wožada, wrócjo pohladajo
na jutrowne dobyče hwojeho Sbožnika a s dobom wocžajujo
hwojatkowne požohnowanje, widži so w tutych njeđželach s lutej
Božej hnadu a hmiłnosčju wožebje wobdata a hmi s wjekeleom
předowacž a spěwacž: Jubilate! Kantate! wyškajće, spě-
wajće, wjekeleče so w tym Anjesu!

Kajki je to tola pšehozo pěknj a wofschewjazy napohlad,
Sdžy widžiči wjekele džěczi hěbi hrajkajo a spěwajo. Nam do-
rojecenym paž so husto spěwacž nochze; wšchelafore starosče
naž drje wobčežuja, so so žana prawa wjekelesč s spěwanju
njenamaka. Čłowiska duscha je drje husto kaž bojaslitwy ptacžik,
kiž so pschi njewjedreje a hrimanju mjelčo w hustych lisčownych
lečkach sthowa. Wot wěrijazych paž hěbi hwojate pišmo tola
žada spěwajće, wjekeleče so w tym Anjesu kóždy cžak!
Tajku hwojatu wobstajnu smutskownu wjekelesč wšchaj džěczi
tuteho hwojeta njesnaja, ale w kšehesčijaniskich wožadach tola

běšče w kóždym cžaku tajkich došč a nadošč, w kotrychž wutro-
bach prawe dowěrjenje na Boha bydlesche, so hano wošrjedž
hlubokého horja a kšhiza wot horjekach njebjeske mozy dosta-
wachu, temu Anjesej spěwacž, kaž na pschiklad japoschtoł
Pawol a jeho towaršcy Silas w jastwoje w měsče Filippi.
Osamo na schěžepowzach so wot kšehesčijaniskich martrarjow
kwalbue khěrlusche Bohu k cžejczi wuspěwale. Haj, njeje wulki
džěl naschich najrjeńschich khěrluschow, kotrež w naschich spěwač-
kch steja, runje we wójnskich a druhich nusach wótzneho kraja
nastat? Tajke khěrlusche spěwacž a so modlicž, to je Boža
hwojba, kotraž so Bohu spodoba a tudy namaka kóžda srudžena
wobčežena duscha prawe pschijomne lékařstwo. Kaž je tola kóždy
wobžarowacž, kiž we stysklivnych hodžinach hšehče wo tutym bo-
hatstwoje a wo tutych wofschewjazy a trošchtowazych mozach
naschich pobožnych khěrluschow naschonił njeje!

Schto paž psalmisťa mēni, naž napominajo, nowy
khěrluscy spěwacž? Čže dha wón s tym wšchitke nasche lube
stare khěrlusche jacžihnyč? Wěšče niz! Ale wón na tajkich
nyšli, kotřiz lěta dolho wo Boha njeródžachu. Sdžy woni
spěwachu, běchu to drje hwojne, lohkomyšlne spěwy s khroblymi,
nječžistymi hwojami, kajkež nětkle hano w naschim srudnym
cžejkim cžaku tak husto wonlach wot džěczi tuteho hwojeta hly-
schisch. Tajke spěwy njejmě s nowa narodžene Bože džěcžo hwoj
spěwacž, wo kotrehož smutskownym žiwjenju placzi. to stare
je saschlo, hlaj wšchitko je so psches kšhrysta a Božu hnadu wob-
nowilo. Sdžez so wot wumoženeje wěrijazeje dusche khěrluscy
wuspěwa, tam je to nowy khěrluscy w nowym duchu, so móhli
jón lube njebjeske jandželki hame hwoj spěwacž. Pschi tajkim
spěwanju naschej dušchi nowa nadžija a radošč pschidže.

Wo čím paľ chzemy a dyrbimy my křesćijienjo spěwac? Psalmista praji: Spěwajće temu Knjesej nowy křerlusch, pschetož w ón čini džitw. Wo Božich džiwach potajkim mamy spěwac. Abo njewěsch ty nicžo wo tajkich džiwach Božeje hnady we kwojim žiwjenju? Kóždu njedželu křerlusch w Božim domje předomacž to lube ewangelijon, to je wjekeła powjesč wo Božej hnadze, tajkaž je so w Křerlusu Jesuzu sjetwika, kiž je tež sa tebe a twoju wěčnu sbóžnosć skutkował a wumrjel na křerlu; Bóh tebi stajnje a wšchědnje hišćeje kwoju lubosć a křerlowsć wobkřowowa a wopokasa w powolanju a křerlownym domjazym žiwjenju, so mašch telko pschiczinow, kóždy džej sažo jemu džakny křerlusch sa to sanjesč. Najch Knjes a Sbožnik chzysche a chze dženzka hišćeje tym kwojim dospořnu wjekełosć sčelic, so so w jich žiwjenju žaneje bojoseče ani psched skym křerlownom ani hamo psched wumrjećom kaž pola póhanow njenamaka. — Sčtož džakownu wutrobu ma, widži a pónaje wšchudžom wokolo Bože džiwch a wón wo tym spěwa, sčtož je jeho wjekele a najwjetšche bohastwo, rad spěwa a křwali, — hebi hamemu k woskřewjenju a druhim křerlowskym křerlownym křerlownym jich wěrn. Haj, tež psches tajke pobožne spěwanje kwojich wěrnjach chze Bóh tón Knjes kwoje křerlowno twaricž. Tak někotřžkuli bu psches to s Božim křerlowskym křerlownym w jeho winizy. Haj, wy lubi staršchi, wšchěbnje wy maczerje, spěwajće se kwojimi džecžimi w kwojich domach, pschi kwojim džele, so bychu wone nasche dobre duchowne křerlusche, tež rjane narodne křerlowske spěwy nawuknyše. We naschej lubej křerlowskej rěči ma to křerlowno spěwacž nimale křerlowny smyšt, kaž to křerlowno křerlowske modlicž. To dyrbjało tež dale Sserbow česč a křerlowna bneč, so so pola nich wšcho spěwanje kaž modlitwa stanje, so pola nich potajkim jenož dobre česčne a pobožne křerlusche a spěwy křerlowny. Bóh tón Knjes ma wšchelafore puce hebi sšubjene čłowške dušche sa sbóžnosć dohwyacž a wón móže tež twoje spěwanje žohnowacž, so so křerlowny hišćeje psches to sčto wot kwojeho křerlowneho křerlowneho puce sažo k Bohu a k wěrnje do njeho wrócžo namaka a so sa Bože křerlowno wabicz dawa. Ale tajke žohnowanje sa tebe a druhich budžesch wěsčje jenož potom žnjecž, hdyž je twoje spěwanje prawe bylo po napominanju pobožneho psalmisty a po hekle džerlowskeje njedžele. Kantate! Haj, spěwajće temu Knjesej nowy křerlusch! Wón čini džitw! Hamjen. R. w W.

Doftor.

(Wotrjećowanje a sčončjenje.)

„Žana kaž ty bē, wospietowasche hebi doftor kaž sa hebe. „Žana, pschecželo“ — tu pónachmy, so k nam rěči. Wly Sserbja křerlowny njewšchodni, so nimamy žonow. Žony křerlowskeho kraja su nasche jenicžke, so wē, bjeswólne wótežinki. Křerlowna w narodnej drascje, dokelž su w nej jich maczerje a wowlki křerlowne, njerěča němizy, dokelž njemóža. Ale džowki naschich idželantych, kiž maju so stacz s maczerjemi pschichodneje křerlowskeje inteligence, ledma křerlowske rošymja. Esu to po prawym Němzowki, kiž kwojemu křerlowskemu mužej džecžni porodžuja, kiž posdžičcho kamjen sčelnu, so bychu s nim na kwojeho pschiródženeho nana dyrili. Tola moja njewocžička žona njewěsčje s tajkich. Ta mēšesche wutrobu sa křerlowny narod, ta čzujesche sa kwoju ródnu rěč tak horzo kaž ja. Mój Božo, kaž jej wocžni křerlownaschej, hdyž najch Jurij plapotasche, hdyž po kwojim džecžazym waschnju křerlowske křerlowne rěčesche — kaž jeho hubkownasche. A kaž křerlowny ja ju sa to lubowat, salubowany hacž do čerlowne — kwoju lubu žonu. — Ale tomu je dawno kónž. Křerlowny ham po jeju rowomaj, po rowomaj-kwojich žadósčow a nadžijow, kwojeho sboža....

Ja ani njewšchach a sajimaweho rěčnika s wocžomaj jenož wupijach. Wēdma móžach kwojemu křerlownemu wěricž. Wly křerlowny hebi, so je to jenož jebanje smyštow, jenož wupšob pschewnateje fantazije. Tajomstwo tak nahle wotkřete, hódancžto tak njewotčakowne wujakřene! — Wón bēšche potajkim wóženjeny! Mēš je žonu pschikladnu, lubowanu, mēš tež džecžni, bēšche ras sbožowny, mēš nadžije, pschewmjety — a nětko nima nicžo. Je tu ham, žnjecžny psches wšchud tak hluboko, so nima ani mož kwojemu najkřerlownemu pschecželej kwoje nutro pokasč, so jenož w njewobkřerlownej křerlowne pod poetiskim wliwom čzicheho křerlowneho wjecžora narodneje pēžnje tajomstwo kwojeje saudžerlowneje wotkřije....

Tajku powahu wobzarowacž so njewšchiteji, tajka powaha žada hebi česčowanja.

Dojedžechmy do Szwiz a sažo so wrócžichmy a sčstupichmy w Wancžizach do křerlowny. Křerlowna — Němz, kaž s wjetšcha w Sserbach husto bywa — wotewri nam wšchěbitu strow. Bēšche prošna. Wocžakowach, so sčstny džej wjecžra w njewšchěnjnu pschecžinimy — ale křerlowny so myšl. Pschecžel křerlowny so k pianu a Němz pōčza spěwacž. Sapocža s wótežinskimi pēžnjemi, pschicžke křerlowny křerlowny a sčončni s wjekelej pēžnju Sčerlownej: „Najche njewšch džed“. Potom wotmjetny, pschecžel sawrje piano a potom hotowachmy so k rōšerlowne.

Mi nastaj dželenje. Wēšach so dželicž s čłowškom, do křerlowny křerlowneho nutra bēch hagle psched křerlowne trochu pohladnyš, kiž mje w najwjetškej mērnje sajimowasche. Sčach so s nim hišćeje ras sčndu? A sčndu, li so, hacž jeho tajkeho hišćeje namakam, tajkehož křerlowny jeho pónak?

Najajtra wopušchěčich Křerlowny, podawajo so na dalschi pucž po křerlowny wjetšach. Sčach bēch hižo tamneho ranja se kwojeje křerlowne wulčowanu, njewšch: njewšch žaneje bolosče čzok. Pschicžkřerlowny křerlowny hižo na Wotrowske hrodžisčesč stupik a pschecžerajo so psches čerlowne husežiny, licžach křerlowne, postajowach strowy křerlowne, ryšowach plan „hrodžisčesč“ — ale pschi tym stajnje so nnu křerlowne postawa křerlowne, pschewo mje jeho mērne wocžko pschewodžesche, pschewo widžach hōrkosče w jeho woblicžu.

Zyrkej a stat.

Zykolētna pacžerška wucžba je wšchelafe wobčeznosče křerlowny pschicžesča, kotřez so s městnami tak lohko pschewinycž njewšch — abo lēpje: wono so sčda, so so pschewinycž njewšch, tola pak k pschewinjenju su. Njeje tola zykolētna pacžerška wucžba něsčto zyle nowa, ale je tu we wšchelačich krajinach dawno hižo byla. Najewšch je wēšo ta wēž we wjetšich wšchadach na kraju s wjele sčulami. Ale tež tam hōžči so sčončnje ta wēž sčerlowne, hdyž sčhula temu pomha. W Bruškej je konsistorium s ministrowom křerlowne pacžerškeje wucžby dla jednalo a to dozpišo, so, hdyž je nujne, superintendenta a wotkřerlowny sčulski dohladowat wo sčerlowne wucžowanju tuteje wēž jednaju, a je so křerlowne do to sčwolito, so sčhula, njeje-li křerlowne sčerlowne hinar možno, w wēšchich sčulskich rjadownjach na pacžerške hōžiny džewa. Potajkim možno je! —

— Wólby do zykolētneho abo wulčostatneho křerlowne (Reichstag) su psched dyrjemi. Wone maja sa to praschenje zyrkej a stat wšchěbiteje woznosče. Smeje tola tutón nowy křerlowny jednacž a wšchudžicž wo woznosch zyrkej a stat nastupazych wēžach a sčončnjach. § 146 wulčostatneje wulčowacy žada hebi wulčostatny sčončnik (Reichsgesetz), kotřez postaji, tajke maja sčončnje jenotlownych křerlowny wšchěbnje sčulské praschenje sčerlowne, kotřez postaji, telko maja abo nimaja staršchi křerlowne a křerlowne wšchěbnje

psi samjedzenju noveho schulsteho sarjadowanja, wošebje psi-
 šelenju schulow do šwětnych atd. Tu maja wschitzy zyrkwini-
 ly smyšleni sa to džělač a skutkowac, so je po tutym wulko-
 statnym sakonju tež konfessionalna schula možna. Potom su
 tež jenotliwe staty, tež Sakska, nufowane, konfessionalne schule,
 kšesćizjanske schule dowolicz a džeržec. — Wulkoštatne sakonje
 maja tež dale sarjadowac te sakady, po kotrychž so te dotalne
 pienjezne podpjern, wot stata zyrkwini placzene, wotwojasaju a
 hinaf sarjaduja. Tute wot stata zyrkwini hacž dotal dawane
 pienjesy su složene na sakoniske prawa, na wučinjenja abo
 na druge wošebite prawa, a duž je wažne a nufne, so so wone
 po runosczi něčeziskich pienježnych wobstejnoscow wurunaja
 abo wotwoježu. — Tohorunja směje wulkoštatny šejm sakon
 wudžělač, kotryž jenotliwe staty nufuje, po sakonjach njedzela
 a te wot stata pschipošnate šwjate dny schitac. — Tuto trojate
 je wulzy wažne sa šwonfne a šwitske žiwjenje zyrkwije. Tuto
 trojate šebi tehodla tež žada wot wschěch, kiž chzedža kšesćiznjo
 bncž a šebi hišćeže kšesćizjanske žiwjenje a pschede wschěm tež
 kšesćizjanske džěczimocžehnjjenje waža, so woni do zykostatneho
 šejma pošćelju mužow, kotsiž pschilubja, w tutym duchu skutko-
 wac; Tuto trojate ma tohodla kšesćizjanskim wolerjam i pucž-
 nikom bncž psi pschichodnych wólbach do zykostatneho šejma
 a potom tež psi wschěch dalschich wólbach.

Š bliska a i dalofa.

Š Lubijskich stron. Njedawno pschinješe Lubijski dženiš
 pschednošć, kotryž nicžo wjazn a nicžo mjenje nochze dokonjec,
 hacž podryč a powalicz jakožt kšesćizjanskeje wěry a zyrkwije.
 Pawoł pišće w 1. listje na Korintiskich na 15. stawje wo horje-
 žaczu mornych a wupraji tam te jene wulke šlowo w 17. stuczzy:
 „Njeje-li pak šchrystuž horjestanyš, dha je wascha wěra podarnio,
 a wy hišćeže jeze we waschich hrěchach!“ A i temu wón wob-
 truczja a wobšiwědca i zylej šwojej wěru a mozu w 20. stuczzy:
 „Něš pak je šchrystuž wot mornych stanyš a je tón přeniczi
 byl njes tymi, kotsiž su wužnyli!“ Na tutym jakožku, kotryž
 je po tajkim tón stanyem a žiwy šbóžnik Jesuž šchrystuž, je
 dale twarita zyrkej hacž dotal a na tutym jakožku stejimy my!

Něš su pschezo hižo byli tajzy, kotsiž su na wuczbach kšes-
 ćizjanskeje zyrkwije to a tamne wustajicž měli abo je i zyla ja-
 cizgli; bčhu to tajzy, kiž Jesuža šameho a jeho zyle bncže
 šapřewachu — a njes tutymi a tamnymi stejachu te cžrjody a
 cžrjodki tych, kotsiž mjenje abo wjazn pscheměnicž, porjedžicž,
 poštorcizč chzychu. A to bč tak wot přenjeho lěštotka hacž do
 našeho dwazeteho. Šchtož so tym i přenjeho lěštotka, kotsiž
 bčhu Jesužej a Jesužowemu cžakej najbližichi, poradžike njeje,
 dofelž so poradžicž njemóžesche, to tež so poradžike njeje a po-
 radžicž njemóže jenemu 20. lěštotkej, a by-li wón hišćeže bóle
 rosjašnjent; njenujzy powalicz so njehodža te jakožti a šakady
 zyrkwije šchrystužoweje a šchrystuž šam, tež niz, hdyž to theo-
 logojo šami šapocžinaja. Ewangelški theologa a ewangelški kšes-
 ćizjan steji na ewangeliju, a tutón a zylš Nowy Sakon wob-
 šiwědčizaj: „šchrystuž je stanyš! šchrystuž je žiwy!“

Cžehodla to nochzedža tak wostajicž?! Š teje Lubijskeje
 rosprawy je to widžecž: woni njemóžesja wěricž, so je jedyn mor-
 ny stanyš; t. r. woni šacžignu te džiwy Jesužowe, te šbudjenje
 mornych a tak tež tón jutrný džiw, prajizy: to njeje možno, a to
 njeje tež trjeba sa našcu wěru! Duž by Jesuž drhbjal jenož
 po šdaczu mornych bncž, kaž su to drusy wunamkali, abo jeho
 cželo su kradnyli, kaž šabo drusy su to praili. To njesda so
 po rosprawje možne bncž; ně wucžomzy su hagle po cžaku i tej
 wěry pschichli, so je Jesuž i rowa stanyš; najprjedy to njeišu

wěrici abo wěricž drhbjali; te wschelake šjewjenja, kotrež su wot
 Jesuža měli, su jich hagle i temu dowjedle, so je Jesuž i rowa
 stanyš, a to tehodla, dofelž su, kaž pohanjó jich cžaka, wěrici,
 so bohójo wot mornych stawaju.

A tutej wěry by drhbjal tež Pawoł, tutón šakakly šarišej,
 pschipadnyč tak, so 23 lěš po přenicž jutrach tón 15. staw
 1. lista na Korintiskich pišće a jakožt šameho so, wschu wěru,
 zylš zyrkej na tutón jutrný džiw?! Njewěmy šchto je bóle možne
 abo njemóžne! A njewěmy tež, cžehodla, hdyž so Jesuž je tak
 abo hinaf šjewicž mohł, njeje tež horjestanyč mohł! A i zyla!
 Cžehodla pschezo nowe pošpny wot theologow a niz-theologow,
 porjedžecž chzycž Boha šnjesa, Jesuža šameho a twjerdžšcho
 abo hinaf jakožecž chzycž tón jakožt kšesćizjanskeje wěry! ? Tu
 leži twjerdže, šamo tak twjerdže, so budže tež jeneho wofolo-
 pucžowazeho Artura Dremša šnjescž, kotryž pschednošchuje wo
 tym praščenju: „Šchto bč Jesuž?“ a kotryž chze tež našcu
 Saksku wopytacž.

Tola, tole wscho njeje hišćeže te najšrudnišche psi tym
 wschěm a tehodla njebychmy tu rhncžti pišali! Něšchto druge
 to je! Njenujzy: so so tajkele wězy a wězki tak do luda pišchu
 a šćelju, do wucženych a njewucženych a pošwucženych! Tutym,
 tym njewucženym a pošwucženym, je zyle njemóžne, psche-
 widžecž, a dorošbudžicž, šchto je prawe a šchto je njeprawe na
 tajkich pschepytowanjach a pschednošćach a pošwescžach; to je
 šamo wulkemu džělej wucženych njemóžne! Žada so tu dwójizy
 wěra: wěra do teho, kiž tajke wuczi, a wěra do teho, so to
 potom tak je! W tym pak je možno, dwójizy so molicž a wopaš
 wěricž! A nimo teho je tajke špocžinanje něšle w tajkim cžaku
 dwójizy wobžaromne, hdyž so tola tak hižom wscho wjerczi
 a nuczi! Tak někotry, kotrež hižom njewěsče steji a kotryž šebi
 njemóže ani se šwojej wěru, ani se šwojej wucženoscju pomhacž,
 wón pocžina šablacž a so šchmjatacž a ta tak hižo dosč wulka
 šchmjatanza byla jenož wjetscha hišćeže a wschitko hišćeže bóle
 njewěste! Njech by tola tón, kiž měni, so je se šwojej mudro-
 sežu a wucženoscju — a tuta je husto tež wulka wubjerna,
 šchtož so radny pschipošnata! — sa šwoju duchu nowu šbóžnosč
 namakal, tuteje so šam wjebeli a předuje tym, kotsiž móža
 hdyž chzedža, i nim šobu na jeho pucžu! Šacž dotal bčchmy
 tu w našej šužiskej domišnje i wjetscha wukhowani psched
 tajkim rosbrojenjom nowych, to najšnutšknishe powalazyč —
 po šdaczu powalazyč — pschepytowanjom psches jenotliwych
 a psches nowiny. A to njeby dobrý dobytš noweho cžaka byš,
 drhbjało to nětko hinaf bncž! Pschetož hdyž jow je ta njewěra
 a te njepschecželštwó pschecžimó zyrkwini a wěry a ta šjesšbóžnosč?!
 Š wulkeho džěla i teho jow, so buchcu wschě možne a njemóžne
 mudrosče a wunamkajnja a pschepytowanja do luda rosbrojene
 a wuwolany! Tutón njedowidži a wubjera šebi to, šchtož so
 jemu lubi, wošebje to, i cžimž móže šwoje brachi a škomdžjenja
 a pschestupjenja najlěpje a najlőžšcho šamolwecž! Tajkele špo-
 cžinanje, kiž je so psches dolhe cžakly hižo w našim ludu šta-
 wake, so nětko wjeczi a te zyle šćěhóšči směja šwój cžak, doniž
 tola ras pschewinjene njebudžesja! My šami je cžim prjedy
 pschewinjent, abo lěpje, my jim njepodležimy, cžim křucžišcho
 my šawostanjent psi tym, kotryž je jakožt naščeje wěry:
 Jesuž šchrystuž, kotryž je w šmjerczi tež šmjerczi móž přecž
 wšak, so my i tym šamšnym Pawołom wššacž móžent:
 „Ššmjercž je pošřeta do dohcžja! Šdže je, šmjercž, tvoje ža-
 hadlo? Šdže je, hela, tvoje dohcže? Bohu budž džak, kiž nam
 te dohcže dawu psches našeho šnjesa šesom šchrysta!“
 1. Kor. 15, 54—57.

Něšcto wo šdželanosczi.

Ro tutym tu sczěhuja słowca, i kotrymž proſty ratař ras ſwoju wutrobu wuſypa; a ſwoje mēnjenja wupraja wo tym, ſchtož je ſam naſhonil, dželajo njeſ wſchelafim ludom. Wone wěſće roſymjenja namaſaju, a hdyž někotreho pſchitym ſwědomuje hrjeba a to a tame jeho boli, je to tež dobre, cžim bóle, hdyž to niž duchowny a niž wučer piſche, ale jedyn i powſchitkeho, wſchědneho luda. (Red.)

W naſchim czaſu ſo kóždy (abo tež niž!! Red.) prózuje, ſo by ſebi tať wjele ſdželanoscze abo pſchistojnego waſchnja pſchifwojit, kaž je to ja jeho ſchtant niſne. Tola ſchtož ſdželanoscž po prawom do wězki je, to najwjazy ludži njewě. Wjele bſudnych ludži w naſchim czaſu dzerži njewěru ſa ſdželanoscž, poſtup o roſſwětlenoscž. Woni praja: „Schtož w bibliji ſteji, to je njewěroſcž“. Tola tučzi ludžo ſu jenož w bibliji tu abo tam nutſkufnyſi, tola wot ſpoczatka hač do kónza woni tu knihu hiſchežo ženje pſchecžitali njeſku. Ale kať móže cžlowjeť jenu knihu hancž, kotruž wón doſpoťnje njeſnaje? Pſches wědomnoſcž ſo njehodži dopoľaſač, ſo žadyn Bóh njeje. Pſchetož, hdyž tež tu ſu někotſi wučeni, kiž chzedža dopoľaſač, ſo žadyn Bóh njeje. ſu tu tola ſažo wulžy pſchirodoſpynižy, kiž ſu jara wěriwi hiſcheſejjenjo. Biblija je žorlo ſdželanoscze. Pſcheſejžianſtmo je haſle ludy na něſiſchi wyſoki ſhodžent ſdželanoscze pſchuwjedlo. Njewěra je naſadſtup, je cžěmnoſcž. To widžimy něko: pſches njewěru ſu nětko wulke hromady ludži kaž ſkocžata, kaž dživje ſwěriata. Nětko njewěrižy praja: „Cžlowjeť móže bjeſ Boha tež žyle dobry bječ, jenož ſo wón to chze.“ Tola hdyž wabjenja hrěcha a ſwěta pſchiudu, dha je i jich dobrym priđkwoſačom kónz! „Móz naſcha dohycž njemóže, my ſmy jara ſlabi.“ Jenož pſches modlitwu doſtanje cžlowjeť móž, ſo wón twjerdže ſteji, ſo ſo wón wabjenjam hrěcha a ſwěta nje-poda. Kať wulka móž modlitwoto je, to widžimy i druhich knihow Mojaſowych, 17, 8—13, ſchtož njech je tu i krotka date: „A Joſua wučahny wojowacž i Amaliſtom; Mojaſ pať dželſche na wjeřch hory. A tať doľho hač Mojaſ ſwoje ruzy horje poſbchowafche, dobywafche Iſrael; hdyž pať wón ſwojej ruzy dele puſcheži, dobywafche Amaleť; tola Mojaſowej ruzy bēſchtaj czežkej, tehodla podpjerafchtaj Aron a Sur jeho ruzy, a tať pſchewiny Joſua Amaleť a jeho lud i wótrym meczom.“ Tehodla, ſo by ty pſchezo roſomny a dobry cžlowjeť byť, a ſ kujeſom nad hrěchom a ſwětom woſtať, ſapocžni kóždy džen i modlitwu, a wobſamkni kóždy džen i modlitwu! Potom wježole a ſbožownje ſwoju drohu pocžehnjefch. Wjele czeřpienjow na ſwěcže ſu njeſawinowate, kaž mamy pſchiklady na Siobje a Tobiaſu. Tola wulki džel hubjeiſtwa na ſwěcže ſu jenož ſcžěhwki hrěcha a njewěry.

Spěchowarjo ſdželanoscze ſu tola wučeni wulžy ſlawni mužojo; cži ſu jaťo jaťne hwěſdy na njebju. Tola te jaťne ſlónzo na njebju, te je tón wulki profeta i Nazareta, kiž praji: „Ja ſym te ſwětko ſteho ſwěta“. Pſchi wſchěm wicchorje naſcheho czaſa tola jene potajne žedjenje pſches naſch czaſ dže. Naſch lud je lačny, wón pyta ſa ſwětkoſcžu, ſa mudroſcžu, ſa dželawoſcžu, runje kaž kóžda kwěťka, kóžda trawicžka hlómcžku i ſlónzu ſbēha, tať praſcha ſo kóždy kaž něhdy Pilatus: Schto je prawda? (wěroſcž?) Tu ſtupi ſažo tón wulki profeta a praji: „Nemuž ſo picž chze, tón pſchiudž ke mni, a napitwaj ſo“. Tehodla ſhdymy ſo dele i jeho nohomaj a wukimy i jeho ſlowow! Haj, „wſchitka mudroſcž w poľnoſcži je w tebi, Jeſuſo!“

Jena wina na njewěri je tež ta, ſo ſu tutym ludžom Bože dželacž kaſnje na pucžu; woni ſebi myſla, hdyž wjazy do Boha njewěrja, ſu tež Bóh a Bože kaſnje ſe ſwěta, a woni móža poteni

po ſwojej lohſkej njedufchnej myſli žawi bječ, kaž chzedža. Woni ſu, kaž ptať ſchtruſ, hdyž tón njemóže czeřnyč, wón ſwoju hlownu do pēſka ſaryje; wón njecha ničžo wo tym ſtraſche widžecž a ſchjhecž, w kotrymž tji. Naſhonja ludžo pſchemulkeje dobrocžiwocze, abo ſu ſami pſchegara dobrocžiwu, tež někotſi ſwoju wěru wotpoľoža, abo do wſchelafich hrěchow ſwola; to je jara ſrudnje; tu reka: „Pſchegara dobrocžiwu, je poľ lidwora“. Cžlowjeť dyrbi pſchecželny, ſwojſlowny, dobrocžiwu bječ, tola tať rucž hacž něchtón wot njeho ſebi něšcto wopacžne žada, dyrbi wón ſwoju hlownu pſchecžitwo temu ſtacijč; a byniež cži ſlěpžy ſo i hneiwom puťnyſi, hda dyrbi wón tola twierdže ſtejecž kaž dub! Někotſi ſažo praja: „Ja wjazy njewěrju, ja ſym ſo w niſy i Bohu wowať, a wón mi njeje pomhať“. Tu dyrbi cžlowjeť to wjedžecž: jeli dyrbi Bóh pomhač, ma kóždy ſwoje njedufchnoſcže, kiž ma na ſebi, wotpoľožiť, a dyrbi ſo prózowacž, po Božich kaſnjach žiwu bječ, a potom dyrbi ſcžerpliwje cžakač na Božu pomoz; hdyž prawy czaſ, prawa hodžitka pſchiudže, Bóh tež pomha. Siobej Bóž tež hnydom přeni džen pomhať njeje, pſchetož Siob ſam praji: „Tať ſym ja žyle měkažy podarmo dželat, a wjele hubjench nozow měť“. Siob 7, 3.

Sažo někotry praji: „Mjeſ keniſchihodžerjemi ſo tež tajny namaſaja, kiž po tym njecžinja, ſchtož ſu w žytkwi ſchjcheli, a tehodla je runje tať derje, hdy cžlowjeť ničžo njewěri a ke niſchi njehodži“. Tola to ſu hſupe rěče. Na tym tola na-božina a Bože ſlowo wina njeje, hdyž te předomanje pola jeneho cžlowjeťa dže i jenyw wuchom nutſ a i druhim won. Kóždy keniſchihodžer dyrbi i wutrobu i Bohu ſdychnyč: „Kuježe, dať ſo by tvoje ſlowo pola mje na doľru rolu padnyťo a dobre plody pſchinjeťo“. Tehodla dyrbi kóždy to wjedžecž: Hdyž jedyn do Boha njewěri a ke niſchi njehodži, to ničžo njeje; to je wopacžne! A ke niſchi kłodžicž, ale niž po tym cžinicž, to tež ničžo njeje; to je wopacžne! Ale do Boha wěrič a ke niſchi kłodžicž a po tym cžinicž, to je něšcto; to je tón prawy pucž; to je tón ſbožowny pucž! Njewěrjažy cžlowjeť je ſludna worwa. Rohomnyſlony, i hrěcham poſhileny cžlowjeť, kiž ſo i temu na ſwoje njekničomnoſcže hiſcheže nadutwa, a chze pobožnych ludži wuſmēchowacž, to je žyle njeſdželanu a hſupny cžlowjeť, tón nima ſtrowy roſom w hlowne, ale to je blaťn! Rohomnyſlonych abo njedufchnych dyrbinu, jeli ſo mamy i temu ſkladnoſcž, pytač na prawy pucž pſchinječ, jeli pať ſo cži njechadža dacž naſaſač, a ſu i temu hiſcheže hubate ſažlanžy, dyrbinu jich do ſwojeho dobroproſchenja wobſamknyč.

Schtož ſo Boha boji, a ſwěru po Božich kaſnjach kłodži, to je woprawdže ſdželanu cžlowjeť a cžlowjeť ſe ſtrowym roſomom. Wěra do Boha, to je jena droha parla. Schtož tu ras ſhubi, tón ju tať lohžy ſažo njenamaſa. Tehodla ſpěwamy huſto tón kherluſch i wutrobu:

Ach woſtať pſchi nať i hnadu,

Slaj ſwěta wječor je atd.

H. H.

Pytaj a namaſaj

R IX. Abraham. 1. Mojj. 22. Jephtha. Szudn. 11.

X.

Schto woprowafche ſwoje žiwjenje, ſo by ſo wječkil nad ſwojimi njepſchecželemi?

Schto woprowafche ſwoje žiwjenje, ſo by tu najwjetſchu luboſcž wopoľaſať tež ſwojim njepſchecželam?

Wudawa „Serbska Lužica“, družſtmo i wobm. ruť.

Samolwity redaktor: ſarať W h r g a c ž w Moľacžizach.

Cžihcž Szmolerjež knihicžihcžernje w Serbskim Domje w Budyſchinje.